

Pondělí 5. srpna 1996

DNEŠNÍ PROGRAM

Park Aloise Jiráska v 15 hodin
A. P. Čechov:
Kdybychom věděli, Kdybychom věděli
posluchači divadelních škol
Park Aloise Jiráska v 16.30 hodin
Hrátky ruských kejklířů
Jiráskovo divadlo v 18 hodin
Tricet vteřin lásky - DS Horšovský Týn
Sokolovna v 18 hodin
Pavilon č. 6 - Jesličky Hradec Králové
Schody Jiráskova divadla v 19.30 hodin
Vítání souborů
Na Peróně Praha
JEN TAK Karlovy Vary
DS Polienka Bánovce n. Bebr.
Jesličky Hradec Králové
Jiráskovo divadlo v 21 hodin
Tricet vteřin lásky - DS Horšovský Týn
Sokolovna v 21 hodin
Pavilon č. 6 - Jesličky Hradec Králové
Dvůr ZŠ v 21.15
Ďábelská lest - film

ZÍTŘEJŠÍ PROGRAM

Jiráskovo divadlo v 14 hodin
Panna a netvor - Na Peróně Praha
Malý sál JD v 15.30
Alenka před zrkadlom - Polienka Bánovce n. Bebr.
Jiráskovo divadlo v 16.30 hodin
Panna a netvor - Na Peróně Praha
Malý sál JD v 17 hodin
Alenka před zrkadlom - Bánovce n. Bebr.
Husův sbor v 18 hodin
Komorní koncert: W. A. Mozart
Malý sál JD v 18.30 hodin
Alenka před zrkadlom - Bánovce n. Bebr.
Schody JD v 19.30 hodin
Vítání souborů
JDO Úpice
Filtré Praha
Jiráskovo divadlo v 20 hodin
Mythus Eloa - JEN TAK Karlovy Vary
Sokolovna v 20 hodin
Weselohra na mostě - Jesličky H. Králové
Dvůr ZŠ v 21.15
Boeing 747 v ohrožení - film
Park Aloise Jiráska v 21.30
Džbán plný lásky - Rotunda Znojmo
Jiráskovo divadlo v 22 hodin
Mythus Eloa - JEN TAK Karlovy Vary
Sokolovna v 22 hodin
Weselohra na mostě - Jesličky H. Králové

České amatérské divadlo je jedním ze zdrojů naší identity

S Miloslavem Kučerou, který včera moderoval večer finalistů Národní přehlídky divadelních monologů a dialogů SČDO, mluvili v těch třech dnech, které strávil na JH, všichni jako se „svým“ člověkem, s divadelníkem a kamarádem. Nezaslechla jsem, že by ho někdo oslovoval „Pane poslanče“. Donedávna ředitel divadla v Pardubicích, režisér, zakladatel známého Studia uměleckého přednesu Pardubice Miloslav Kučera je však od 1. června 1996 členem Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za ČSSD. Spojení divadla a politiky se v našem rozhovoru stále vracelo.

Jak se divadelník stane politikem?

Naposledy jsem působil jako divadelní ředitel, a to je práce nejen umělecká, ale také manažerská. Ředitel se dostane velmi rychle do komunální politiky. Byl jsem zvolen do Rady města Pardubic - v současnosti se takto v komunální politice angažuje šest divadelních ředitelů - práce se mi zalíbila, a odtud byl vlastně už jen krůček ke kandidatuře do Poslanecké sněmovny.

Budete mít i ve své nové funkci čas na divadlo?

Těším se, že v Praze budu chodit hodně do divadel. Až dostane práce parlamentu svůj rytmus, věřím, že si vyšetřím čas i ke splnění dalšího záměru: předběžně jsem se dohodl s ředitelem Horáckého divadla v Jihlavě, že zde převzmu roli jakéhosi uměleckého šéfa, který bude mít supervizi nad tvorbou divadla. Divadla se nevzdám už proto, „aby mě Pámbů při zdravém rozumu uchováti ráčil...“

Vracíte se však stále i k divadlu ochotnickému?

Vždyť jsem na něm vyrostl. Pocházím z Broumova, zde byly za mého dětství čtyři ochotnické soubory, a ve třech z nich jsem už jako dítě a později student hrál. Díky těmto zážitkům jsem odešel studovat na DAMU režii a zvolil si divadlo za své povolání, i když jsem pak v něm dvacet let působil nesměl a vrátil jsem se až v roce 1991. A právě v těch dvaceti letech to bylo amatérské divadlo, které mi poskytlo možnost vyslovit se k světu. Není vůbec náhoda, že v osmdesátých letech bylo české amatérské divadlo hlubší, dramaturgicky osobitější a umělecky silnější než divadlo profesionální.

Na počátku let devadesátých to s ním ale nevypadalo příliš nadějně. Věříte v jeho budoucnost?

Nepochybně. Každé dobré ochotnické divadlo musí mít v čele osobnost - a spočítejte si, kolik osobností právě z řad amatérského divadla odešlo v té době do politiky. A další se museli v nové konstelaci orientovat a znovu hledat své místo. Dnes se vrací, vzniklo několik nových přehlídek, i tady na Hronově vidím spoustu mladých lidí - to všechno je vklad do budoucnosti.

Jaký by měl být podle vás vztah státu k těmto aktivitám?

Zájem státu by se měl projevit především tím, že by měl pro tyto zájmové činnosti vytvářet legislativní a organizační podmínky. Přispěje-li i finančně, tím lépe. Vztah státu a lidí, kteří se věnují tvorbě, by měl být vzájemný: amatéři chtějí tyto aktivity dělat a jsou ochotni pro to leccos obětovat, a stát by si měl být vědom, že vytvoří-li jim podmínky, bude mít spokojené, vnitřně vyrovnané občany, kteří budou rádi na světě a budou hrdí na svou zemi.

Byl jste zvolen do stálé parlamentní komise pro sdělovací prostředky. Budete i zde myslet na amatérské divadelníky?

Jsem přesvědčen, že sdělovací prostředky včetně televize by si měly těchto věcí více všimát, že by měly klást mnohem větší důraz na pozitivní hodnoty v člověku, na lidskou tvořivost. Je to jedna z cest, jak se bránit komercializaci, která nás ohrožuje zejména z komerčních televizních stanic. Jsem natolik zakořeněn v divadle, že nemohu tyto myšlenky neprosazovat.

A nakonec: Jak se vám líbí letošní Jiráskův Hronov?

Viděl jsem toho příliš málo na to, abych vynášel soudy. Ale za velice cennou pokládám mezidruhovou repertoárovou skladbu, po níž jsme marně toužili v předchozím desetiletí. Široké spektrum žánrů a forem, které se v Hronově scházejí, je jistě velkou inspirací pro všechny účastníky a tento charakter by měl festivalu zůstat zachován. President Havel nás často vyzývá k hledání vlastní identity. Myslím, že jedním z jejích zdrojů je i tato dlouhá a stále živá a obnovovaná tradice českého amatérského divadla, jak ji představuje právě Jiráskův Hronov.

Rozhovor připravila Jaroslava Suchomelová

KOMERČNÍ BANKA a.s.

Ostrovští ukázali obě stránky tohoto světa a naše naděje je v jejich reflexi.
František Zborník

Divadlo hrané dětmi

Věčná je diskuse o smyslu divadla hraného dětmi a jeho možnostech. Nedělní odpoledne ukázalo, že to vlastně není tak složité. Tam, kde je možné opřít se o předlohu, která má konflikt, obsah a styl, najde poučený režisér inscenační klíč a divadlo se koná. Smoljakovi Acylpyrínci i Pohádka o prohaném prodáváči novin Bohouškovi tu příležitost nabízejí. Hudradlo i ostrovští kluci přijmou tu příležitost vyprávět příběh s povděkem a vyprávějí, vstupují do rolí s radostí a potěšením. Myslím, že stejný pocit má i divák. Sdělování je tu nekomplikované co do významů i prostředků. Funguje to. To víte, že bych rád, kdyby se holky ze Zlivu naučily pořádně mluvit! Pak je tu Nemocnice s ubřečenými okny. Text, jehož ambice a atributy jsou lyrické. Text, který nemá zjevný konflikt. Estetizuje se tu realita, která vlastně není příběhem. Estetizuje se atmosféra, pokus o vztah, ale vztah nijak v látce zakotvený. Dlouze se mlčí o ničem. Divadlo je živeno konflikty a dramatickými situacemi. Tady nejsou. Otázka o čem a proč je velmi aktuální. Milena Lukešová napsala prózu o pocitech. Divadlo je jiný systém znaků a jiný způsob vyjádření, pocit je tu sdělován v lidském příběhu. Ten příběh musí mít obsah. Není-li tomu tak, je divadlo falešné a trochu zbytečné. Když obhajují existenci dětského divadla, musím poctivě přiznat i jeho nevýhry.

M-divadlo při MKS Senica nad Myjavou Fernando Arrabal: Cesta do Taru

Abych řekl pravdu, šel jsem na představení Cesty do Taru s dosti velkými obavami. Texty tohoto typu - se vším zjednodušením je nazveme obligátně absurdním dramatem - mají v sobě totiž četné nástrahy, které poměrně snadno sebelepší inscenační záměry promění proti vůli tvůrců v tvar značně nepodařený. Přiznávám s potěšením a úlevou, že v senické inscenaci se nic takového nestalo, neboť paní režisérka Gamanová svému autorovi a jeho textu rozumí. Snad jsem ve dvou případech bych řekl, že jej posunuje způsobem, o němž mám výrazné pochybnosti. Nejsem zcela jistý scénou, která jakoby svými prostředky zdůrazňovala cosi jako „podobu civilizace“ a tím příliš abstraktní je celé prostředí, což je ke škodě věci. A za druhé jde tu o „nanebevstoupení“ Lis. Myslím si totiž, že toto „pročištění“ transcendentálního charakteru je zcela proti duchu Arrabalova textu a vnáší do něho polohy naprosto nepatřičné. Neboť základní princip absurdního dramatu spočíval a spočívá v tom, že je tu vším dokazována nemožnost lidského jednání, které by mělo nějaký smysl. V tomto případě tedy i láska je něčím, co spoutává, mrzačí a nakonec i zabíjí. A to „nanebevstoupení“ je v těchto souvislostech skutečně zcela odjinud. Jinak

Z představení Cesta do Taru - Divadelní soubor M-divadlo Senica nad Myjavou

ovšem režie velmi důsledně staví situace na množství reálných detailů a na bohatě rozvinutém konkrétním chování. Zajisté, že tu nechybí ani jistá míra groteskní stylizace, že tady tímto způsobem se také občas tu a tam přidá několik symbolů, které jsou zbytečné navíc. Ale to nic nemění na tom, že zejména ústřední dvojice Fando a Lis je z tohoto reálného a konkrétního principu důsledně vedena a stavěna k plastickému obrazu lidského pachtění a hemžení, které je už předem odsouzeno k tragickým výsledkům. (Musím ještě dodat, že tohle všechno funguje s překvapivou přesností, takřkajíc „technického“ charakteru, která nebývá v amatérských představeních tak častá.) V tomto divadelním tvaru se tak důrazně a naléhavě připomíná nejenom jistá epocha dramatu a divadla, která začala před čtyřiceti lety, ale především určitý typ

textů, jenž s děsivou neúprosností vytvářel model nesmyslnosti a bezmocnosti lidského bytí. Těch čtyřicet let se nedá zapřít - a nedá se zapřít ani cesta, po níž evropské divadlo šlo a jde a ať chceme nebo nechceme, už se do značné míry tomuto typu literatury jevištní realizace vzdálila. Je vlastně na každém z diváků, aby tento divadelní a dramatický model znovu potěškal, zvážil a vyrovnal se s ním, chcete-li přijal jej, nebo odmítl. Senická inscenace tuto příležitost k tomu svými pozitivními rysy dává velice dobře.

Jan Císar

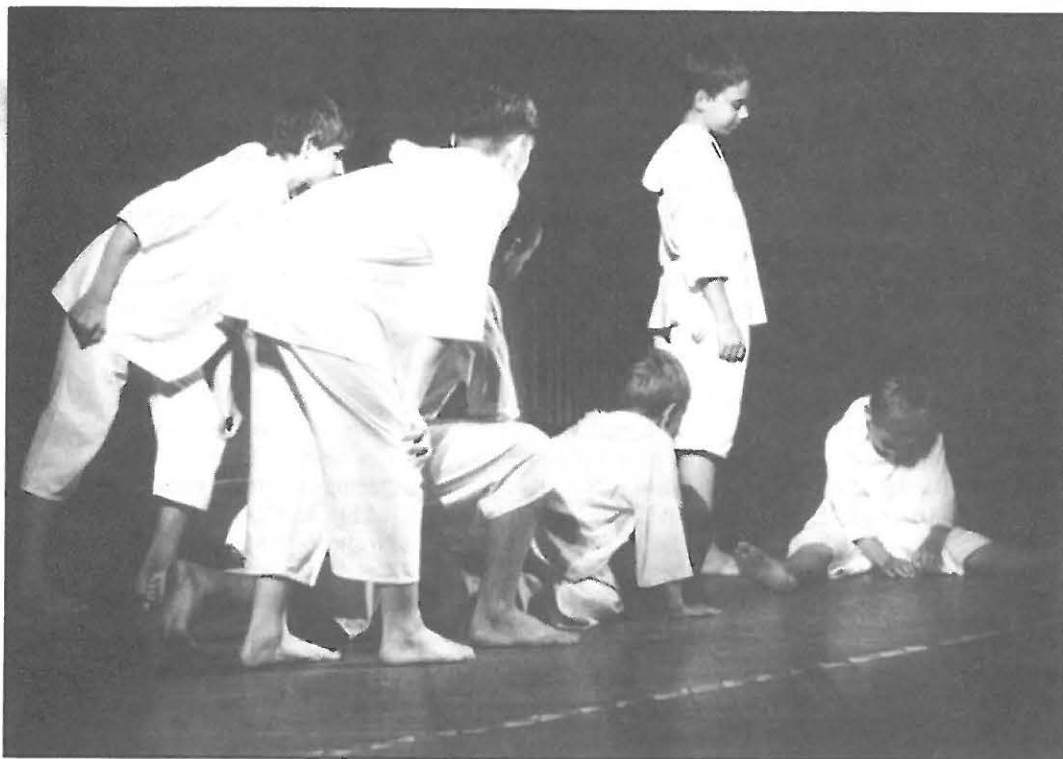
P.S. Upozorňuji na střípek, jenž se týká zaskoku v tomto představení, a to proto že jde o fakt zcela pozoruhodný, jež pokládám za nezbytnou součást tohoto svého psaní.

Fernando Arrabal: CESTA DO TARU aneb KOPEC ROBOTY OKLAMAŤ SÁM SEBA

Občas zní kovové trouby a roztroušené skupinky konquistadorů se snaží dosáhnout Taru, oázy kde panuje mír, bolest mizí v dál, a člověk se konečně stává zástupcem homo sapiens, jak si občas s velkým optimismem říkáme.

Sám text pochází z roku 1955 a pracuje s množstvím symbolů absurdity, doznívajícího surrealismu a s odcizením, které ta doba náhle objevila v každé sféře lidské činnosti, nejen v pracovních vztazích, s odcizením též pojmenovaným jako frustrace tajného agenta, neboť se zjišťuje, že tváří máme více, než jsme si mysleli. Inu, civilizace na pokroku.

Režie Ani Gamanové se ve výkladu textu, v řešení situací - aspoň pro mne - vydala dvojí cestou. Scény, kde je pouze Fando a Lis jsou řešeny především herecky, mají emotivní náboj, a konvenují mi s autorem v tom smyslu, že mnohý z nás se snaží dosáhnout Taru tak, že ve všech směrech omezuje své okolí, především agresivně

Z představení Obrazy ze života acylpyrínků - Divadelní soubor HOP-HOP ZUŠ Ostrov nad Ohří

Divadlo horečnatých vizí

Brno zůstává stále živým centrem netradičního a autorského divadla. Četné inscenace, které zde vznikají, žijí často stranou zájmu nejrozličnějších přehlídek a mnozí zájemci se o nich nedozvědí, i když často jde o kreace hodné pozornosti. Zmíníme se alespoň o jedné z nich.

Na dřívější zájem brněnských experimentujících divadelníků o kontroverzní osobnost Máchova vrstevníka, německého revolučního romantika Georga Büchnera, choreografka a pedagožka starší generace Marie Mrázková, pro svou náročnou, historicky detailně poučenou a jevištně velmi inspirativní předlohu dokázala získat a režijně pevně vést ad hoc utvořený nepočetný kolektiv, složený z členů několika brněnských činoherních a hudebních souborů, který čas od času vystupuje v „provázkovém“ Domě pánů z Fanalu nebo v Divadle Bolka Polívky.

Téměř tříhodinová scénická kompozice pochopitelně zpřítomňuje základní fakta Büchnerova krátkého života, ale k tradiční biografické hře má na míle daleko. M. Mrázková totiž bez jakékoli exhibující reklamy a vlastně stranou běžného divadelního provozu vytvořila působivou jevištní báseň, v níž pochopený a vnitřně procítěný individuální osud přerostl ve stylově vyčištěné nadoosobní poselství o svobodě, společenské determinovanosti a tíži lidského údělu. Nastudování má podobu sledu halucinačních vzpomínek, vynořujících se v představách tyfem nemocného spisovatele (Jaromír Brych), který se dostává do střetů nejen s láskou Minnou (Jana Štvrtecká), ale též s dvěma ošetřujícími lékaři (Tomáš Racek, Marek Daniel), a co se v jeho podvědomí transformují v politiky Francouzské revoluce a tedy v postavy z Büchnerovy tragédie Dantonova smrt. Vzniká tak složitá metaforická a znaková struktura, navíc s odstupem ironizovaná Kabaretiérem Milana Rudoleckého. Inscenace dráždivých pocitových vizí nachází i v horečnatě imaginativních výjevech s ostrými časovými a prostorovými střihy čitelný řád a hlavně je svým celkovým nepopisným pojetím (napětím mezi subjektivitou a věcností, citem pro lakoničnost a torzovitost) vskutku büchnerovský. (vz)

Snímek z představení O prolhaném prodáváči novin Bohouškově v podání divadla HUDRADLO Zlín

← Jaroslava Mikešová

Už neumíme diskutovat?

Rozbory představení mají jeden společný rys - a není to zdaleka jen problém Hronova. Totéž jsem mohl pozorovat i nedávno na národní přehlídce v Třebíči: Po vesměs kvalitních a podnětných referátech jednotlivých odborníků se stručně vyjádří zástupce souboru - a potom se plenum příkladně odmlčuje a jeho čest zachraňuje jen pár odvážlivců. Přitom v kuloárech se diskutuje až až. Tam každý ví, jak to mělo být i jak to být nemělo, co tomu chybělo a co přebývalo. Ale do pléna tyto hlasy přijdou opravdu výjimečně. Škoda, bylo by to často zajímavé... A protože jsem už stár přesně jako Jiráskův Hronov, vzpomínám, že třeba před 30-35ti léty bývaly besedy o představeních vášnivé, bojovné a takřka nekonečné - až musel předsedající diskusi násilně ukončovat, protože bylo třeba jít na oběd a kvapit na odpolední představení. Měli bychom si vzít snad příklad i z některých našich českých poslanců, kteří dovedou diskutovat o sto šest. Přitom věřím, že amatérští divadelníci by nikdy nemluvili o ničem.

Luboš Šterc

Nabízíme ke koupi v Informačním středisku sadu 12-ti pohlednic (linoryty) s hronovskými motivy. Autorem je Miroslav Široký. Cena: 30 Kč

Dílna pro mladé amatérské divadelníky

Šumperk ve dnech 17. - 25. srpna 1996

má ještě několik volných míst. Podle zájmu bude otevřeno 6 - 7 tematizovaných tříd po 12 - 15 účastnících. Dílna není určena úplným začátečníkům, věkový limit účastníků je 16 - 24 let, výjimky nejsou vyloučeny v případě nenaplnění tříd. Účastnický poplatek 600 Kč zahrnuje kursové a ubytování, dopravu a stravu hradí účastníci sami. Přihlášky je možno odevzdat v Informačním středisku na jméno Karla Tomase (kterého můžete při troše štěstí v Hronově potkat a zeptat se ho na další podrobnosti). Máte-li skutečný zájem, pospěšte si, zbývá už jen několik posledních volných míst.

Poezie v bazénu

Díky tomu, že se podařilo definitivně zlikvidovat městské koupaliště, při čemž beton zarostlý trávou zůstal zachován, mohli jsme přímo na dně bazénu prožít v neděli odpoledne zcela neplánovaně příjemnou hodinku s posluchači semináře W Klub mladých divadelníků. Připravili si pásmo veršů zdejšího básníka Karla Václava Kubíka Hronovského. Asi stovka diváků přijímala s velkým zaujetím vystoupení mladých recitátorů, kteří pěli a deklamovali s vkusnou nadsázkou verše místního poety. Upřímný a bezprostřední projev mladých byl milým příspěvkem do celkového hronovského programu a je škoda, že se mu nedostalo větší publicity. Rozhodně by stál za zopakování. Snad jen hudební složka, která oddělovala jednotlivá vystoupení, mohla být trochu pestřejší.

Luboš Šterc

Loutkáři se na divadle chovají jinak

Dílna W: Loutka a loutkářské principy v činohře

Vedoucí této herecké dílny je Daniela Weissová, osobnost nedílně spjatá s loutkovou skupinou Čmukaři. Návštěvníci amatérských přehlídek - nejen z Hronova, ale třeba z Chrudimi a dalších - je dobře znají. Právě letos slaví dvacáté výročí své existence. Do loutkového divadla vnesli a vnášejí svěží vzduch bezprostřednosti, komunikativnosti, syrovosti, černého humoru. Jejich způsob práce, divadelní názor a styl lze řadit do proudu nezávislých divadelních skupin, jako jsou Tatrmani, Buchty a loutky, Continuo, Commedia dell'arte. Daniela Weissová měla několik podobných dílen již na Loutkářské Chrudimi. V Hronově vede kurs poprvé. Na dotaz, o čem její seminář je, odpovídá: „To se teprve ukáže“. Chce předat svou zkušenost z loutkového divadla, jež je podle ní přenosná i do činohry. „Loutkáři se na divadle chovají jinak než činoherci. Vidí na jevišti sami sebe, dokážou vnímat to, co opravdu hraje, a všeho ostatního se zbavit. Vnímají každé gesto, každou konfiguraci, jakékoli pootočení ruky, hlavy. Vše nese význam a nějaké sdělení. Činoherci často zahlcují scénu přemírou všeobecnosti - ve slovech, v pohybu, ve scénografii. Účastníci mé dílny by si právě toto měli uvědomit a naučit se pracovat s vědomím přesnosti a cílenosti významu.“

První dny dílny byly seznamovací. Herci se vzájemně poznávali, navazovali kontakt, učili se spolupraci. Dostali za úkol vymyslet konkrétní situaci a vytvořit konfiguraci herců, jež by ji vyjadřovala. Později zadané téma převáděli (a ještě budou převádět) do pohybových improvizací, jež by měly vést k dosažení co nejpresnějšího jevištního tvaru. Weissová chce poté přidat i práci s objektem, rekvizitou, případně loutkou, kterou si herci vytvoří zcela sami. Půjde-li vše podle jejich představ, měly by na závěr vzniknout krátké etudy, jež by završily celotýdenní práci. Jejich tématy budou motivy z knih, které si účastníci dílny přivezli. Jak jsem zjišťoval, vévodí mezi knihami náročnější dětská (přesněji asi hravá) literatura - Saroyan, Exupery, Wilde, Tolkien... Taková je tedy současná generace, takoví jsou účastníci dílny. Je jim osmnáct, věk zhruba vysokoškolský, divadelně jsou už většinou poučení. Na dílnu přišli, protože Danielu Weissovou a Čmukaře znají a právě takové divadlo je jim blízké. Jejich aktivita je obrovská, o čemž svědčí živé pásmo se smutnými obrazy z poezie hronovského velíkána, vlastence a génia, samorosta K. V. Kubíka Hronovského Jsi stále svůj, včera odpoledne na dně bývalého koupaliště.

Daniely Weissové jsme se zeptali:

Co pro vás znamená Jiráskův Hronov?

Zatím to byl pro mne festival, na kterém jsme několikrát hráli. Žádnou jinou vazbu jsem k němu neměla a nikdy zde jako divák nebyla. Připravil zde dílnu mně nabídl Luděk Richter a Milan Strotzer. Teď jsem ale zdejší atmosférou mile překvapená. Zdá se mi to tu lepší než na Chrudimi, což je asi dáno tím, že se zde schází jedna generace - ta mladá - která se dokáže vzájemně cítit, respektovat a spolupracovat. Alespoň ta naše dílna taková je. A to jsem ráda.

Čím je pro vás amatérské divadlo jedinečné?

Je to důležitá součást mého života, bez něhož si jej už ani neumím představit. Samozřejmě byly doby, kdy jsem uvažovala o profesionálním hraní, ale čas těchto malin nezralých je už dávno za mnou. Teď pracuji na amatérské bázi, což mi dává nezávislost, při níž se neztrácí radost z práce. Je to pro mne jistým způsobem psychická relaxace, při níž se ale na druhou stranu plně realizuji.

Jaké máte s Čmukaři plány do budoucna?

Seďm trpaslíků a Sněhurka je nová inscenace, takže teď bychom ji chtěli co nejdříve hrát. Zdejší představení se nám příliš nevyvedla, ale na vině jsou spíš zmatky s Malou scénou, což přičítám začátku festivalu a nezkušenosti pořadatelů s tímto prostorem. Chystáme teď představení pro dospělé, ale co to bude, ještě není zcela jasné. Základem však pro nás i do budoucna bude loutkové divadlo pro děti. Neboť hrát pro děti je úžasná věc.

Vladimír Hulec

Napsali nám:

Vážená redakce,

posílám básničku, protože mě (a nejen mě) překvapila skutečnost, že ani letos nebude hrána při t.z.v. Jiráskově Hronovu ani jediná Jiráskova hra. Tím názvem „Jiráskův“ Hronov ztrácí své oprávnění a měl by tudíž být změněn. Kdyby se toho dožil dr. Kudrnáč, nevím, co by říkal. Pamatuji se, že v prvních „Jiráskových Hronovech“ byla hrána nejedna Jiráskova hra. Poslední, nedávná hronovská „Lucerna“, byla krásná.

Učiníte-li průzkum veřejného mínění, přesvědčíte se, že můj názor není ojedinělý, nýbrž většinový a že bude nutno příště Jiráska hrát, nebo změnit název „Jiráskových Hronovů“.

Se srdečným pozdravem

Jiří Valeš
t. č. Velké Poříčí
jinak Praha - Stodůlky

JIRÁSKŮV HRONOV BEZ JIRÁSKA

*Ať zmlkne vaše stará láska
a rozpíjí se do kraje:
Jiráskův Hronov bez Jiráska -
Jirásek už se nehraje.*

*Myslíte, že nemá už co říci
muž, který vás měl rád
i rodný kraj náš zpívající,
že dílo nechce se nám hrát?*

*Nás bolševictví otrávil,
jen paradox Nejedlých práska -
je vskutku ochotnické dílo
Jiráskův Hronov bez Jiráska?*

*Což Hronov Jiráskův už není
i Čapkův nebo Hostovského
a ochotnické zapomnění
už nedbá srdce upřímného,*

*které náš domov proslavilo
i v národě a dědům našim
sytilo je, všem bylo mílo.
Odpusťte, že vás tímto straším:*

*Snad nejsme hodni toho díla,
že nepromlouvá k nám už dál,
snad mysl naše odsoudila,
co Jirásek tu miloval.*

*Jiráskův Hronov bez Jiráska -
vám jiné hry dnes postačí,
jen název nesmyslně třaská,
je k smíchu jen či ku pláči.*

usurpuje své nejbližší, aby získal pofidérní neexistující sílu, dominantní postavení etc. Trojice poutníků s deštěm pak toto násilí páchá na sobě v blahé naději, že „předvídáním“ okolností, jejich předbíráním, tedy pseudomagickým zařikáváním, dospějí k osvícení, a naleznou bránu do Taru. Tady ovšem v řešení situací a výkladu tématu nastupuje režijní taktovka, a z jeviště se na nás valí množství symbolů. Některé vyrůstají ze situace a přehnanou doslovností, povýšením, získávají potřebný humorný nadhled na malosti žití, viz čištění zubů. Jiné jsou dodávány zvenčí, bez vazby, pouze pro potenciální možnost významu, viz dodané hole. Jak herecké, tak režijní řešení situací vyvolává - zdánlivě nepatřičně - salvy smíchu, a to tehdy, když stud a rozpaky diváka převáží. Nebo, což je zcela v pořádku a řádu věci, když v nás jednání dramatických osob vyvolá katarzi i uvědomění si vlastních sklonů a úlevy, že tedy, UF, takoví nejsme, nebo, že tohle už máme za sebou. Ano, ponižováním druhých ponižujeme především sebe, oslepneme, bloudíme v kruhu, a ... a o tom přece tahle hra je, nebo dle textu a mého vidění, by být měla.

Ke zvolenému výkladu pak přistupuje scéna, uzavřený svět, z něhož není útěku, periférie lidské duše, periférie civilizace, jejíž potrhane zbytky nás obklopují. Výprava jde výkladu naproti, ale zároveň jej svazuje, neboť příliš limituje snažení, i když postavy ji „nevnímají“, pouze tuší, ale co my diváci? To samé se děje, když postava je ve fyzickém projevu až příliš forzírovaná do mentálního poškození, čímž je vnitřní stav degradován, takže se vytrácí téma obsažené v každém z nás. Inu, na vše řečené má režie právo, pokud tím dodává ještě další rozměr. Přes všechnu úctu k inscenaci jsem si vše řečené příliš uvědomoval. Myslím, že to bylo způsobeno především nevyrovnaným temporytmem inscenace - postrádal jsem akcenty, které by mě srovnaly či upřesnily režijní výklad. Jednomu výkladu se však bráním, a to onomu religioznímu, v němž se Tar jeví jako Smrt či Nirvána. Zeslabuje se tak pro mne

téma hry, ona schopnost - nebo zde neschopnost - nalézat sám sebe, srovnávat se ze sebou a tím i se světem, neboť toto je klíčem otevírajícím cestu z bludiště do Taru. Takovou jednosměrnost chápu jako anulování nejen závěru, ale i nastoleného výkladu, neboť režie se vrací k Arrabalovi, a ne k nově nastolenému smyslu Taru tam kdesi.

Vladimír Zajíc

Pohárek

Jsem trochu v rozpacích, co mám napsat o „pořadu, který byl konferován“. Je to možná tím, že jsem něco podobného viděl poprvé v životě.

Není mi dost jasné, v čem je smysl takového konání. Nevím, co mi má být sděleno. Myslím si, že to asi má být o herecké „dovednosti“, ale nejsem si tím jistá.

Obdivuji divadlo jednoho herce (dobré divadlo). Tady však byly předvedeny monology a dialogy z některých her a to mi připadá jako amputace. Ale respektuji, že je to zřejmě také forma, která patří do divadla.

K tomu, co jsem viděla:

Pominu těžko snesitelnou délku „pořadu“ (110 min.) i vedro v sále. Co však pominout nemohu, je aranžmá celé věci. Konferenciér nám vysvětloval, co jednotlivé kusy říkají a z čeho jsou (např. „Faust je v krizi. Mefisto nechá Fausta konzumovat lásku“), přidal i obsáhlou a podrobnou informaci o tom, co, kdy a kde bylo hráno (Hronov, Cyranův kord apod.) Tento způsob uvádění udělal z celého pořadu monstrakci typu „kulturní okénko“.

Jednotlivé výstupy pak na mě působily různě. Všechny však měly několik společných rysů: obrovské nasazení všech herců, jejich dobré technické vybavení a ohromnou vůli nás přesvědčit. To však buhužel nestačí. Ani veliký, expresivní herecký projev, kdy tečou slzy, v očích je šílenství, nebo hrozí srdeční kolaps (chvilí jsem se opravdicky bála) mě bohužel nemůže zprostředkovat to zásadní, a tím je vztah. Vztah herce k tématu, k sobě, ke mně. Mrzí mě, že mi herci byli velmi sympatiční.

Daniela Weissová

Ludmila Čápková v monologu Čapkovy MATKY

Bratři Čapkové a ochotníci - Finalisté pohárku SČDO 1996

Odpolední představení se konalo z technických důvodů v obráceném pořadí. V první části vystoupili čtyři finalisté národního kola monologů a dialogů, druhá část pak byla zkrácenou verzí pořadu pro Společnost bratří Čapků, jakousi bilancí či místopisem uvádění těchto autorů na amatérském jevišti s ukázkami. Program tedy spojovalo uvedení celkem osmi monologů či dialogů, úryvků z her či dramatizované literatury. Podobné pořady mají svou tradici i v profesionálním divadle. Lze připomenout Průchovy Hrdiny okamžiku, nebo večery E. Kohouta či Miloše Nedbala. Herec se dostane alespoň z části k rolím, které by si z různých důvodů třeba nezahrál.

Každý monolog je vlastně dialogem sama se sebou nebo partnerem, ať imaginárním či reálným. Pokud nemá být pouhým vyprávěním, musí postava řešit dramatickou situaci, aktivně zpřítomnit, u zveřejněného i vnitřního monologu pak především postihnout vnitřní proces rozhodování. Monolog má svou stavbu, startuje často ve vypjaté situaci, není čas na zdoluhavou expozici. Tam, kde se účinkujícím dařilo zobrazit postavu v konkrétní situaci, dosahovali často pozoruhodných výsledků.

Tomáš Šulaj působil jako Orin ze „Smutek sluší Elektře“ kultivovaně, nervně, s velkou vnitřní přecitlivěností končící smrtí. Ivana Bufková jako Faustova Markétka projevila ve scéně šílenství schopnost citu pro míru a sdělnost vnitřního procesu, Miloslav Kučaba jako Faust velmi citlivě vnímal partnerku a jeho mlčení během replik Markétky bylo naplněno bohatým vnitřním procesem a úzkostí z neodvratného osudu. Marie Živná se smyslem pro reálnost Josefíny z Hubačovy Generálky mohla trochu přesněji stupňovat a dávkovat svoji odvahu a komediální temperament, protože postava se dostává k pointě určitým procesem a zkouší kam až může jít. Miroslav Rada s citem pro charakteristiku postavy v monologu Prokurátora snad až příliš soustředěný do sebe, jakoby za čtvrtou stěnou v monologu pekaře z Čapkových Apokryfů komediálně sytý, schopný přesně logicky rozvíjet paradoxní způsob myšlení, i s citem pro závěrečné vyznění. Osobně jsem měl velkou radost, že jsem mohl sledovat Ludmilu Čápkovou jako Čapkovu Matku, vzpomínal jsem na její skvělé role, obdivoval jsem i dnes její soustředěnost, všestrannou kultivovanost, mimořádný cit pro jevištní pravdu a celkové jevištní vyzářování. Jarmila Mikešová v úryvku z Čapkovy Dášeňky prozářila své vystoupení sugestivním nábojem hluboké lidskosti, působila životodárně s nakažlivou radostí ze hry. Dušan Zakopal byl Galén vědoucí, nepatetický, mimořádně citlivý, s výbornou schopností navázat kontakt.

Odpoledne, které mohlo být možná organizováno trochu jinak, upozornilo na práci zajímavých osobností určitého proudu amatérského divadla.

František Laurin

Miroslav Rada

ČESKÝ ROZHLAS
HRADEC KRÁLOVÉ

Ke skutečné výměně názorů zatím nedošlo

V učebně č. 4 Hotelové školy se včera poprvé sešel rozborový seminář. Na pět desítek zájemců si přišlo vyslechnout názory lektorů na sobotní představení. Otázkou zůstává, zda přišli také sami debatovat.

Začínalo se rozpravou o výstupech z I. otevřené národní přehlídky pantomimy a pohybového divadla. Radovan Lipus se zamyslel nad zajímavými a komplikovanými osudy pantomimy v českých zemích. Je zde evidentní puzení k tomuto způsobu vyjádření, přičemž je tento proud značně silný i v amatérském divadle, na druhé straně však je u nás pantomima disciplinou spíše jen trpěnou, o čemž svědčí existenční problémy všech, kdo se jí zabývali (Turba, Hubner, ale i Pražský komorní balet P. Šmoka).

František Laurin položil otázku po příčině, proč má pantomima u nás právě takové osudy. Dle něj je pantomima divadlem pro ulici. Jestliže jen ilustruje příběh, nejde o víc, než o pouhé artistní cvičení.

Lenka Lázniovská tlumočila závěry debaty o pantomimě na národní přehlídce v Kolíně, kde se došlo k závěru, že chceli pantomima být uměním zkratky, musí opustit kamenné sály, odmítnout divadelní ambaláž a vyjít za divákem do ulic.

Dalším tématem rozboru bylo představení Sedm trpaslíků a Sněhurka souboru Čmukaři z Turnova. Jan Císař se zabýval přístupem souboru k předloze: základním hlediskem se stal pohled trpaslíků, kteří zde působili jako jacísi „agenti s dobrem“. Tento princip však podle prof. Císaře funguje spíše jako řada nápadů, tedy ne dost systémově - od Čmukařů už jsme viděli promyšlenější věci.

František Zborník se přiznal ke své nedůvěře ke klasickým pohádkám. Trpaslíky v podání Čmukařů označil za „cestáky v antikrálovnu“. Přepis Čmukařů nahradil základní lidský vztah matka - dcera, který funguje v pohádce, nápadem, sice bezvadným, ale sílu pohádky tento nápad nemá. Pohádka o Sněhurce je daleko silnější, ocenit je však třeba, jak inscenace vyřešila potrestání královny, která byla proměněna v muchomůrku.

Debata okolo vystoupení souboru Hudradlo a jeho Ledového zámku shodně konstatovala, že soubor je mimořádnou komunitou a jeho inscenace působí jako velmi pravdivá. Jako velmi cenný byl označen fakt, že v tomto věku dovedou představitelky takto přesvědčivě vstoupit do svých rolí. Základní rozpor však vidí v inscenaci Jan Císař: Zatímco divadlo musí dělat vše pro to, aby oslovilo diváka, v inscenaci Hudradla jde na prvním místě o komunikaci mezi účinkujícími. „Pohybujeme se zde ve velmi zvláštním světě, mívám pocit jako bych byl voyer, jako bych vnikal do světa, kam se vnikat nemá“, řekl doslova.

Debata byla nesporně podnětná a zajímavá, měla však jeden zásadní nedostatek: téměř se jí neúčastnili ti, kdo seděli v lavicích proti lektorům. Nevím, jak by se osvědčilo, kdyby k vyslovení vlastních názorů dostali šanci a prostor, ale oni je až na pár minut v závěru nedostali.

Přítom právě rozborový seminář by měl být místem, kde se účastníci mají učit vyslovovat a přesně formulovat své názory, obhajovat je, eventuálně přijímat názory protichůdné. Možná bychom se dověděli, že se na věci dívají odlišně, že se jim rozložení kladů a záporů jeví jinak než o generaci starším (s výjimkou pana Lipuse). Vyprovokovat je k takovéto diskuzi by učinilo seminář opravdu seminářem. Doufáme, že v následujících dnech bude čas mezi lektory a účastníky semináře rozložen rovnoměrněji a tedy využit účelněji. /jsu/

Jurij Vasiljev opět na Hronově

Studio Divadelní akademie ze Sankt Petersburgu se představilo před třemi lety na Hronově inscenací Puškinova Cara Saltána. Od té doby režisér souboru Jurij Vasiljev hostoval v Čechách jako lektor na divadelních dílnách, přivezl dalšího Puškina - Ruslana a Ludmilu a několik představení divadel jednoho herce - dramatizace děl Nabokova, Petruševské, Platonova a dalších. J. Vasiljev pracuje i s německými divadelníky. Nastudoval ruskoněmecké představení z veršů Daniila Charmse - Koukni tetko, nos letí... Na letošní hronovský festival slíbil přivést dramatizaci Platonova - Moře mladosti a představení ruských kejklířů - skomorochů. Z pracovních důvodů se však omluvili tři hlavní herečtí protagonisté z Kolína nad Rýnem.

Místo nich uvidíme montáž čechovovských monologů nazvanou Kdybychom věděli, kdybychom věděli. Vystoupení se uskuteční v 15 hodin v parku Aloise Jiráska a po něm v 16.30 hodin nastupuje staré ruské kočovné divadlo - skomorochové. -JK-

Z knihovničky IPOS-ARTAMA

Ivana Veltrubská
Divadlo očima dětí

Publikace je souhrnem poznatků a zkušeností z práce se skupinami dětí, reflektujícími divadelní představení. Je záznamem efektů osmiletého bádání v oblasti komunikace mezi jevištěm a hledištěm a v otázkách vnímání divadelního představení dětským publikem. V úvodu autorka seznamuje čtenáře se základními teoretickými východisky a vývody, mj. s teorií transakční analýzy Erica Berneho, zejména s jeho modelem osobnosti. V části nazvané praktická, se autorka zmiňuje o podmínkách, za jakých pracovala na přehlídkách se skupinami dětí a popisuje způsoby práce s nimi. Po tomto uvození praktické části následují otázky a odpovědi na ně, tj. podstatná část publikace, z níž mohou tvůrci divadla čerpat použitelné závěry pro svou dramaturgickou a inscenační práci.

Knižku si můžete za 34 Kč zakoupit ve stánku před divadlem. O dalších publikacích vás budeme průběžně informovat.

Amatérská divadelní asociace hlásí:

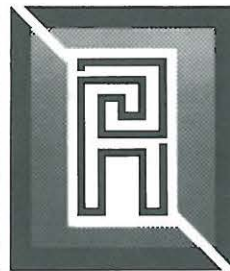
Soubory, které mají zájem zúčastnit se přehlídky jednoaktových her Pražská aktovka (přelom listopadu a prosince 1996) se mohou přihlásit na adresu:

ADA, Žitomířská 41, 100 00 Praha 10.

Uzávěrka přihlášek je 20. října 1996. Informace na telefonu: 02 / 720 958

ADA připravuje stálou dramatickou dílnu. Jejím smyslem je pomocí konzultací se zkušenými profesionálními dramaturgy přispět ke zvýšení úrovně dramaturgické přípravy inscenací amatérských divadelních souborů. Konzultace a semináře se budou konat v Praze, a proto je dramaturgická dílna vhodná zejména pro režiséry a dramaturgy (kež by existovali) z Prahy a okolí. Informace na adrese ADA.

JIRÁSKŮV
H R O N O V

střípky

Zatímco někteří z účastníků JH, dovolenou už nemajíce, včera odjízďeli, pro mnoho dalších byla neděle dnem příjezdovým. Těch, kteří se v Informačním středisku oficiálně ohlásili, bylo padesát sedm, přičemž prý včerejšek byl, pokud jde o příjezdy, dnem spíše slabším. I tak jsou vyprodány všechny postele i vstupenky pro dny příští.

Heroický výkon předvedlo včera slovenské M-divadlo ze Senice. Nejen že představitelka Lis byla čerstvě alternována Zuzanou Ožvoldíkovou, ale hlavní herec, František Trochta, se záhadně ztratil a byl na poslední chvíli nahrazen profesionálním hercem z Martina. Ten se text a roli učil ještě zde z videozáznamu. Že to nikdo z přítomných diváků nepoznal, svědčí jak o kvalitě slovenských herců, tak (a hlavně) o kvalitě samotné inscenace. Klobouk dolů.

Těsně po skončení posledního Večera finalistů SČDU přiběhl do redakce do ruda rozehratý člen jednoho ze zúčastněných souborů a s očima navrch hlavy děl: „To nemůžete zakázat během hraní v Malém sále tu příšernou disco produkci ozývající se z kavárny?! Poslední představení jí bylo značně poškozeno.“ Jelikož se to stalo i předvčerejšku vystoupení Petra Váší, ptáme se pořadatelů: Co s tím?

Největší rozruch mezi účastníky JH zatím vzbuzuje kauza „vázaná snídaneň“. Chudí studenti byli k nuznému spaní nuceni pořídit si za 30 Kč i velmi nuznou (a údajně nízkohodnotnou) snídani. Vzbouřili se. Kež by se český národ dokázal takto bouřit i kvalitě uměleckých produkcí!

Vedle zástupce ČSSD, poslance Milošava Kučery, navštívila v sobotu Hronov i poslankyně za ODS, starostka Náchoda, paní Horníková. Přičteme-li k nim náměstka ministerstva kultury inž. Nováka a jeho spolupracovnice, byl víkendový zájem o festival na „nejvyšší politické úrovni“.

Vydává organizační štáb
66, Jiráskova Hronova
Šéfredaktorka:
Jaroslava Suchomelová
Redaktor: Vladimír Hulec
Fotograf: Ivo Mičkal
Technický redaktor:
Marek Žihbo
Tisknou:
Grafické závody Hronov s. r. o.
Cena: 5 Kč